

Indlæg bragt på Altinget den 9. marts 2009

Hurtigere uddannelse kan styrke offentlige finanser

Af Jørgen Søndergaard

Formand for Arbejdsmarkedskommissionen

Den netop aftalte skatteomlægning "forårspakke 2.0" medfører ifølge regeringens beregninger, at de offentlige finanser på sigt vil blive styrket med godt 5 mia. kr. årligt. Årsagen er, at nogle vil vælge at arbejde mere, nu da marginalsatten på arbejdsindkomst bliver mindre.

Der mangler imidlertid stadig op mod 9 mia. i de offentlige kasser, for at udgifter og indtægter kan hænge sammen, uden at det på et tidspunkt bliver nødvendigt at hæve skattetrykket eller reducere de offentlige udgifter.

Nogle af pengene kunne skaffes ved, at unge kom hurtigere gennem uddannelsessystemet.

En hurtigere gennemførelse af uddannelserne vil medvirke til, at der tilbringes flere år på arbejdsmarkedet. Personer med en erhvervskompetencegivende uddannelse arbejder samtidig flere timer om året end ufaglærte og får typisk en højere løn. Over et livsforløb vil den enkeltes indkomst - og dermed også skattebetalingen til det offentlige - derfor blive større, hvis studielivet afsluttes tidligere.

4-5 års forsinkelse i uddannelsessystemet

Danske unge er fortsat blandt dem, der bliver senest færdige med en erhvervskompetencegivende uddannelse.

Kandidater fra universiteterne og personer, som afslutter en uddannelse på professionshøjskolerne - dvs. sygeplejersker, folkeskolelærere og pædagoger m.v. - er i gennemsnit over 30 år, inden de afslutter deres uddannelse. Personer, der afslutter en erhvervsfaglig uddannelse eller en kort videregående uddannelse, er i gennemsnit fyldt 27 år.

Hvis nyuddannede havde fulgt den lige vej gennem uddannelsessystemet, kunne de være 4-5 år yngre, når uddannelsen afsluttes. Det ekstra tidsforbrug bliver primært brugt på uddannelsespauser, dvs. typisk ufaglært arbejde, værnepligt eller udlandsrejser. Men også dobbelt ungdomsuddannelse, studieskift og studieforsinkelser bidrager til den store forsinkelse.

SU-omlægning?

Spørgsmålet er, hvilke muligheder man har til at få fremrykket færdiggørelsestidspunktet? Det handler om at komme hurtigere i gang, mindre frafald, færre uddannelsesskift og kortere studietider.

Det vil kræve ændringer mange steder. Herunder er det også en mulighed at se på SU-reglerne. Uden at have som mål at reducere de offentlige udgifter til SU, kunne pengene måske anvendes på en måde, som i højere grad tilskynder unge til at være fuldtidsstuderende og komme hurtigt igennem uddannelsessystemet. Dvs. belønne unge, der går hurtigt i gang med en kompetencegivende uddannelse, og studerende, som har fremdrift i studiet og afslutter deres studie inden for den normerede tid.

Der vil være store gevinster - både for den enkelte og for samfundet - hvis det kan lykkes at få unge hurtigere igennem uddannelsessystemet. Ved en fremrykning af færdiggørelsestidspunktet med halvt år, styrkes de offentlige kasser med godt 2 mia. kr. årligt.

Samtidig får de, der tager en uddannelse, et større økonomisk afkast af den tid, de har brugt i uddannelsessystemet. De vil således få flere arbejdsår, hvor de kan nyde godt af den højere løn, som en uddannelse typisk giver mulighed for.